Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 118. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СУБОТА, 21-го МАЯ, 1921. — VOL. XXIX. No. 118. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, MAY 21, 1921. — THREE CENTS

Бомба в майні.

„ДЕНЬ МАТЕВАНУ" ПРОМИНУВ СПОКІЙНО.

ВІЛІЄМСОН, Вест Верджінія, 19. мая. — Сподіваних заворушень в Мінго Кавнті, на котрі приготовано спеціяльную організацію обережности, не було. Зате случилися дві події, котрі свідчать, що спокою в страйковім окрузі ще нема.

Коло півночи невисліджені досі люди напали на Тулея, суперінтендента копальні в Рол. Він їхав власне зі зборів комітету обережности, коли на нього посипалися кулі. Він каже, що він був тоді якраз напротив табору страйкарів, що там мешкають в шатрах. Тулей вийшов ціло, але зате його помічникови куля перейшла через щоку, так що його треба було відставити зараз до лікаря.

В дві години пізнійше у будинку над майною Вор Ігел Ковл Ко. вибухла бомба, нищучи цілий будинок та спричиняючи шкоди на кількадесять тисяч долярів. Зараз раненько шериф та валка членів товариства обережности стали слідити за виновниками, взявши собі до помочи двох мисливських псів, котрих товариство купило попередного дня. Собаки дійсно попали на слід зараз коло копальні, і вели шерифа кілька миль, але там серед ліса стратили слід.

АРЕШТОВАНО ЧОЛОВІКА, ПІДОЗРІЛОГО ЗА ВИБУХ НА ВОЛ СТРІТ

БЕЙОН, Ню Джерзи, 19. мая. — Тут арештовано 28-літнього тракмена Джіусепе де Філіпос, мешкаючого в сім місті, котрого обвиняють, що се він віз динаміт на Вол стріт в Ню Йорку минувшого року і спричинив великий вибух, котрий коштував життє коло сорок людий. Поліція каже, що його розпізнали 5 осіб, котрі зовсім певно мали ствердити, що се він повозив возом ,котрий віз динаміт в день вибуху на Вол стріт. Двох мущин та одна жінка мали без трудности розпізнати підозріного зпомежи кільканайцятьох вязнів, уставлених в ряд на поліційній стації. Федеральні власти обжаловують і думають судити Філіпа за те, що він хотів знищити будинок пробного уряду („есей офис") через підложенне бомби, котра, вибухаючи, понищила будинок відломками зеліза. Федеральні власти не можуть обвинувачувати його за убийства, які були наслідком вибуху, бо се належить до стейтових властий.

Увязнений каже, що в серпни та вересни минувшого року він займався перевозом овочів з Ню Йорку до Бейону. Кождого дня рано він наладовував свій віз овочами і доставляв їх до Бейону вчасно перед полуднем, а потім займався перевозом, що попало.

ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ДО ГАРДИНГА ЗА РОЗБРОЄННЄМ.

ШІКАГО, 19. мая. — Конгрес для зменчення зброєнь, який відбувається тут, приняв нині одноголосно резолюцію, в котрій взиває президента Гардинга, щоби він скликав безпроволочно конференцію Злучених Держав, Японії і Англії в справі зменчення зброєнь та в той спосіб причинився до зменчення загального терпіння та нужди.

ПРОВІДНИКИ ЮНІЇ ЗРАДИЛИ РОБІТНИКІВ ЗА $20,000.

НЮ ЙОРК, 19. мая. — Підчас переслухання перед так званим Комітетом Локвуда, котрий розслідже тепер будівляний промисел в нюйорськім стейті, виявилося, що предприємці, підчас страйку одної юнії домашних малярів, зорганізували другу юнію, до котрої понабирано людий, зовсім не розуміючих на малярстві, набраних денебудь; за 20.000 долярів кількох членів союза малярських юній зрадили страйкуючу юнію і признали нову „юнію" дійсною робітничою організацією малярів. Потім ті самі продажні робітничі провідники примушували малярських предприємців наймати лише людий з нової „юнії", ба навіть виступали з бойкотом против тих предприємців, що погодилися зі страйкуючою юнією.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ШОФЕРІВ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 19. мая. — Вчора почався великий страйк шоферів Блек енд Гвайт Такси Ко. на котрий вийшли просто усі шофери сего предприємства, разом в числі коло пів тисячі людий. Причиною страйку було те, що предприємство відмовилося приняти назад на роботу чотирох шоферів, котрих відправлено з роботи, а котрих приняття назад домагалася юнія.

Юнія каже, що предприємці відправили їх тому, що вони не дали компанії 80 долярів на тиждень зарібку. Після угоди межи шоферами та предприємцями, шофери мають діставати по 4 долярі 50 центів на день, за 8 або 9 годин праці, а за те мають дати компанії по 80 долярів зарібку кождого тижня; як що котрий заробить понад 80 долярів, то він має дістати з тої надвижки 20 процент (одну пяту). Шофери кажуть, що підчас війни легко було заробити і 100 долярів для боса на тиждень, але тепер і 80 долярів не можна.

КОРАБЕЛЬНІ РОБІТНИКИ ВСЕ ЩЕ ПРОТИ ВСЯКОЇ ЗНИЖКИ.

ВАШІНГТОН, 19. мая. — Як лише появилася вістка в газетах, що страйкуючі моряки припоручили ведення переговорів в їх імени з властителями кораблів, зараз пішли чутки, що моряки хочуть годитися на зниженнє заплати; з огляду на те, юнія моряків заявляє, що вона стоїть далі на становищи: „Жадної знижки заплати".

МАТИ ЗАСУДЖЕНА ЗА ПОМІЧ СИНАМ ДО УТЕЧІ.

Філаделфійський суд, котрий розбирав справу пані Еми Бергдол, відомої філаделфійської міліонерки та матери двох синів, з котрих кождий утікав перед американським військовим затягом, видав нині засуд. Паню Бергдол засуджено за поміч синам до утечі на один рік і один день тюрми; суд орік рівночасно, що він подарує її кару вязниці, як що вона заплатить до дня 13. липня сего року гривну в сумі 7,000 долярів. Подібні засуди запали проти чотирох других обжалованих засуджених за помагання втікачам, з котрих один сидить в тюрмі, а другий находиться на волі в Німеччині.

БОРОТЬБА ПРОТИ ПАЧКАРІВ ГОРІВКИ ЧЕРЕЗ КАНАДІЙСЬКУ ГРАНИЦЮ.

Прогібіційні урядники розповідають, як вони борються з пачкованнєм горівок з Канади до Злучених Держав.

Пачкарі уживають сильних автомобілів, котрими вони пускаються скорим бігом з канадійського боку на американську дорогу коло Равзіс Пойнт. На автомобілях правильно перевожено роблену дома горівку („гуч"), якої однак не продавано як самогонку, але переливано в старі фляшки зі старими наліпками і продавано як „стару". Урядники кажуть, що в богато случаях горівку варять правдиві артисти свого діла, котрі вміють штучно приправляти горівку фарбою так, що вона має запах та смак „старих" горівок. Більшість сих „артистичних" виробів дістається і продається в місті Ню Йорку, де їх ціна дуже висока.

Для боротьби проти сих пачкарів урядники уживають такого способу. Зараз коло границі уставляють вони на дорозі тяжкі автомобілі та траки, так що їдучий з Канади мусить або задержуватися або пробувати щастя їздою через рів. Коли появиться з канадійської сторони який автомобіль в повнім розгоні, урядники пускають на нього з дуже сильного рефлектора (прилад до збирання і кидання сильного світла) сніп осліплюючого просто світла, від якого осліплені їздці не бачуть куди їхати. Коли який шофер потрафив оминути ровом і автомобілі, розставлені на дорозі, і якби його не осліпило світло, то урядники отвирають стріляннину на газаліновий збірник та гумові колеса його автомобіля. Се на всякий случай помагає. Завдяки сим способом прогібіційні офіцире уважають пачкарство з Канади за збанкрутований бизнес.

ГОДЯТЬСЯ НА ПЕТЛЮРІВСЬКУ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ ПОЛЬЩІ.

Як доносить „Дзеннік Людови", львівський орган польської соціялістичної партії, в Тарнові відбулася дня 6. цвітня нарада Ради Української Народної Републики; рада приняла з приводу заяви українського уряду таку формулу:

„Вислухавши декларації уряду і годячися на основні засади зачеркненої в тій декларації політики, Рада Републики прирекла урядови своє поперття та висловила своє довірє в справах відносячихся до політики уряду до Польщі",

СМЕРТЬ НАЙВИСШОГО СУДДІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНГТОН, 18. мая. — Нині над раном помер тут Едвард Доглас Гвайт, начальник Найвисшого Суду Злучених Держав. Він умер внаслідок операції, якої доконано на нім в пятницю.

Уродився він в стейті Лузіяна 76 літ тому назад, де його батьки були богатими плянтаторами цукру. Через те й його симпатії були все по стороні полудневих стейтів. Підчас горожанської війни він вступив до полудневої армії. Коли полуднева конференція програла війну, він віддався студіованню права і скоро зробив поважну карієру. Маючи ледво 35 літ, він уже був сенатором. В 1894. році його іменовано членом Найвисшого Суду Злучених Держав, а в році 1910. републиканський президент Тефт іменував його, завзятого демократа і римо-католика, начальником сего суду.

СМЕРТЬ БУВШОГО МІНІСТРА ВНУТРІШНИХ СПРАВ.

РОЧЕСТЕР, Ню Йорк, 18. мая. — Тут помер в наслідок невдалої операції Френклин К. Лейн, котрий був в кабінеті Вилсона міністром внутрішних справ.

За небіщика говорили приятелі, що якби він був уродився три роки пізнійше, він був би став президентом Злучених Держав; се був натяк на те, що Лейн вродився в Канаді, звідки його родичі переправилися до Америки в три роки по його уродженню. Через те, що він родився поза Злученими Державами, він не міг стати їх президентом. Але все він брав участь в публичнім життю Америки. Він родився 57 літ тому, в родині лікаря. Покінчив школи в Каліфорнії та взявся за газетярство, а потім став займатися адвокатурою. В 1905. році іменовано його членом комісії межистейтово їторговлі, а за президента Вилсона став міністром внутрішних справ; в тім кабінеті уважали його за найбільше розсудливого чоловіка.

КРАДІЖ З ВЛОМОМ В КРАМНИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЧНИКІВ У ЛЬВОВІ.

В ночі з 24. на 25. цвітня вдерлися злодії до крамниці українських зелізничників при улиці Земялковского ч. 2. та забрали харчі і крамину на цілих кілька тисячів марок. На щастє, харчеві припаси не були великі, бо щойно в слідуючих днях мали бути з апровізації доставлені. Спричинена втрата є дійманюча, бо крамниці зелізничників не розпоряджає більшими фондами і по тяжкому переживанню ледви тілько стала на ноги. Львівська поліція, якій зголошено сю крадіж, не вважала досі за вказане зарядити слідження за злодіями. Се байдужність у їхоразу характеризує доволі теперішні львівські відносини.

МУКА, ЦУКОР І СІЛЬ ЗА ПОЕЗІЇ.

Большевики в Росії майже кождої неділі оголошують конкурси на белетристичні твори, пісні і картини. Давнійші умови конкурсу, коли платили грішми, не заохочували писменників і артистів. Тому під сю пору платять виключно харчами і мануфактурою. Наприклад за премійовану „комуністичну драму" дають 1 пуд муки, 10 фунтів цукру, 5 фунтів соли і черевики.

ФРАНЦІЯ ГРОЗИТЬ НІМЕЧЧИНІ ІЗЗА ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА.

ПАРИЖ, 19. мая. — Французький амбасадор в Берліні, Лоран, явився у німецького канцлера, д-ра Августа Вірта, і представив йому небезпеку, яка може повстати, коли далі будуть іти німецькі добровольці на Горішний Шлеск і коли не буде спинена висилка амуниції й оружя через границю.

Канцлєр відповів, що німецьке правительство робить всі можливі заходи проти сього.

Шеф німецького генерального штабу, генерал фон Зехт, заявив, що видав строгий наказ, щоби оружє й амуніцію, яку забрано зі складів, віддано алянтським контрольним комісіям, були назад звернені.

Мимо того відомости, які сюди наспіли, сповіщають, що богато Німців переходить границю на Горішний Шлеск.

АРЕШТОВАНИЙ ЗА НОШЕННЄ КОШИКА З ОВОЧАМИ.

Як невинний зовсім чоловік може попасти в біду через те, що другі пачкують горівку, показує пригода, яка случилася одному італійському робітникови в Ню Йорку.

Щоби справити своїй жені приємність на іменини, він купив її кошик гарних овочів. Зі своїми трома товаришами він всів на пором. Тут його кошик, старанно накритий папером звернув увагу одного полісмена, котрий їхав на тій самі фері, а котрому певно впало в голову підозріннє, що се може бути горівка. Він приказав Італійцеви отворити кошик. Італієнець не хотів сповнити його приказу, і полісмен його зараз арештував. Двох товаришів арештованого стали переконувати полісмена, що арештований не має ніякого напитку коло себе. Тоді полісмен арештував і їх за перешкаджуваннє в урядованню.

Коли полісмен привів їх на поліційний суд, і суддя приказав поліції отворити кошик, показалося, що в кошику не було нічого кромі овочів. Все таки Італійці пересиділи цілу ніч на поліції, а суддя кромі сего казав їм прийти за три дни на суд, щоби судити їх за невластиве поведеннє. Третій товариш Італійця пішов також на поліцію, але полісмен не підносив проти нього ніякого закиду.

ПОХОРОН РОЗСТРІЛЯНИХ ЧЕСЬКИХ ЛЕҐІОНЕРІВ.

Дня 24. цвітня відбувся в Празі похорон 42 чеських леґіонерів, розстріляних Австрійцями на італійському фронті. В похоронах взяли участь сотки тисяч народу. Сей день був днем національної жалоби в Чехословаччині.

НА ГЛУМ УКРАЇНСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ.

В неділю, 17. цвітня сего року відбувалася у Львові велика польська урочистість, яка була обчислена на глум українському населенню Галичини. Польські власти причіпали військові відзнаки оборонцям міста Львова перед українськими військами. Сим оборонцям надано найвисші польські військові медалі „Віртуті Мілітарі" та „Хрест відважних". Шопкою проводив генерал Розвадовський, котрий самий належав до тих, що починалися під час нападу на Львів.

Перша політична заява нового американського амбасадора в Англії.

АМБАСАДОР ПОЛКОВНИК ДЖОРДЖ ГАРВІ ЗАЯВИВСЯ ЗА ПРИЯЗНЮ АМЕРИКАНСЬКО-АНГЛІЙСЬКОЮ І СКАЗАВ, ЩО АМЕРИКА НЕ ВСТУПИТЬ ДО ЛІГИ НАРОДІВ.

ЛОНДОН, 19. мая. — Сьогодня вечером „Клюб Поломників" (Пилгримс Клоб) приймав на вечері нового американського амбасадора у Великій Британії, полковника Джорджа Гарві. На вечері було богато визначних гостий. Крім кількох інших членів американської амбасади в Лондоні були теж британські міністри і визначні політики. Між иншими був премієр Давид Ллойд Джордж і міністер заграничних справ лорд Корзон.

На вечері американський амбасадор полковник Джордж Гарві виголосив довшу політичну промову. Ся промова має своє значіннє яко перша політична заява представника президента Гардинга в Европі.

Амбасадор Гарві наперед вказав на тісні звязи, які лучать дві великі нації англійської мови „Америку й Англію, кажучи, що їх лучить не лише расове походженнє і культура, але і приязнь та спільні інтереси.

Далі говорив про президента Гардинга, підносячи його прикмети яко чоловіка скромного але смілого, а притім ідейного, свободолюбного і засадничого, котрий від старих американських засад нізащо не відступить. Зазначив, що середущі стейти Злучених Держав видали мужів на президентів твердого характеру, від Линколна до Гардинга, себто републиканців.

Потім перейшов до теперішньої міжнародної політики Злучених Держав, заявляючи, що Злучені Держави не хотять нічого мати з Лігою Народів.

Він так сказав:

„Я хочу розігнати всякі здогади, буцімто Злучені Держави могли би приступити до Ліги Народів.

„Теперішнє американське правительство не могло би, не обманюючи своїх творців, а я можу Вас запевнити, що не буде мати нічого спільного з Лігою Народів, або якоюнебудь комісією чи комітетом, одвічальним прямо чи посередно перед нею.

„В деяких кругах ще й досі вірять, що Америка може вступити до Ліги Народів, а я Вам кажу, що се абсурд, бо американське правительство мусить іти за голосом виборців. При останніх виборах на 25 міліонів голосів 7 міліонів більшости сказало, що не хоче, аби Америка приступала до Ліги Народів і вона не приступить".

Говорячи про участь Злучених Держав у світовій війні, полковник Гарві сказав:

„Ми вступили до війни для оборони Злучених Держав, а не европейських держав. Ми не були загорді до воювання, але теж і не були боязкі. Се ціла правда про сю справу. Ми прийшли і помогли скоротити війну. От і все.

„Тепер Америка готова до праці з Англією. Передівсім ізза інтересів своїх, а друге тому, що се є корисне для обох країв.

„Ми не вирікаємось ідеалізму, але ми переконались недавно, що ідеали перемінюються на оману, яка є небезпечна і безхосенна".

ВІДПОВІДЬ БРИТІЙСЬКОГО ПРЕМІЄРА ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА.

На промову американського амбасадора полковника Джорджа Гарві відповів премієр Давид Ллойд Джордж.

Він наперед привитав його, кажучи, що витає його і цінить яко знаменитого публіциста, котрий віддав великі прислуги для справи алянтської.

Потім сказав, що радіє, що Америка візьме участь в алянтських конференціях, а зокрема, що полковник Гарві буде заступати Злучені Держави в Найвисшій Раді.

Відтак говорив, що, син Америка брати-ме участь в міжнародних радах, буде мати благодатній вплив на Европу.

Стара Европа — казав він — і досі живе ще покрита хмарою стародавних спорів і боїв. Часом тяжко найти шлях до виходу, а інколи годі бачити світло дня.

В центральній Европі є спори, які тривають цілі столітя. „Я ніколи не вірив — казав Ллойд Джордж — аж до самої мирової конференції, що там є стільки сумних спорів, та що вони так глибоко закорінились". Се спори криваві, які тепер тільки відновились по століттях. Вони тепер перейняли нові ґенерації пімстою і пімстою за пімсту. Як то війна не є остання, то слідуюча лишить з Европи попіл.

Оттому, казав Ллойд Джордж, він є за співучастю Америки в полагоді міжнародних спорів, бо Америка спокійно, здорово і без упереджень глядить на світ.

САМОВІЛЬНА ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ.

ЗАГРОЗА ЗІРВАННЯ АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОГО СОЮЗА.

ПАРИЖ, 19. мая. — У відповідь на запит правительства Великої Британії, як Франція поставиться до справи німецько-польського спору за Горішний Шлеск, французький премієр Бріян відповів через генерального секретаря міністерства заграничних справ Филипа Бертельота, що Франція пішле свої війська в німецьку долину Рур для оборони польських претенсій до Шлеска.

З уваги на сю заяву в дипломатичних кругах представляють недавню осторогу британського премієра Ллойда Джорджа на адресу Франції проти самовільного наїзду Франції на Німеччину — ЯКО ЗАГРОЗУ ЗІРВАННЯ АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОГО СОЮЗА.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза 1838 Montgomery
За оголошення редакція не відповідає
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

Поляки занепокоєні справою Східної Галичини.

Львівська польська часопись „Ґазета Вєчорна", ч. 5807 з дня 29. цвітня, 1921, пише:

„Стрічає нас нова, просто нечувана неподіванка. Отсе Секретаріят Ліґи Народів опублікував два нові акти в справах, що торкаються безпосередно Польщі. Один з тих актів, — як виходить з тексту — є передруком меморіялу, розісланого в 1920 р. німецькими евангеликами, котрі жалуються на минимий гнет релігійної меньшости в Польщі. Другий документ, виданий коштом Ліґи Народів і розісланий стараннєм Секретаріяту, се нове письмо президента Ради Української Західної Республіки, Петрушевича, В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ. В сім документі Петрушевич дякує Раді Ліґи Народів за його рішенне і перфідно (?) старається перекрутити (?) її значінне, доказуючи, що рішенне Ліґи Народів стануло на становищі, що СУВЕРЕННІ ПРАВА У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ПРИСЛУГУЮТЬ АЛІЯНТСЬКИМ ДЕРЖАВАМ, а не Польщі, і вважає се ВСТУПОМ ДО ПРОГОЛОШЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ НЕЗАЛЕЖНОЮ ДЕРЖАВОЮ НА ВЗІР ШВАЙЦАРІЇ".

Ся несподіванка для Поляків не є перша і не є послідна. Держава, зроблена аліянтами, коли хоче самовільно, проти волі аліянтів господарити і займати се, що є в розпорядимости аліянтів, мусить бути приготована на несподіванки.

Таких несподіванок ще буде більше.

Справа політичної оборони Східної Галичини.

Около 50 українських громад і товариств приступило на поклик Екзекутиви У. Н. Комітету до оборони Східної Галичини у Вашинґтоні.

Вони вислали вже перший меморіял до сенаторів і конґресменів у Вашинґтоні, що вибрані з їх стейтів.

На ті меморіяли і долучені до них листи вже богато сенаторів і конґресменів прислало відповіди, що полагодять справу, вносячи меморіял в палаті з домаганнєм, щоб його передано комісії заграничних справ палати послів чи сенату Конґресу Злучених Держав.

Перед нами урядовий друкований звіт Конґресу Злучених Держав що зветься „Конґресовий Рекорд", який друкується кождого дня (з виїмкою, як в часі вакацій нема жадних засідань Конґресу ані комісій обох його палат) із звітами про хід нарад в палаті послів і сенаті. Се число 18. звіту, із засідання сенату з дня 2. мая, 1921, I. сесії 67-ого Конґресу.

В сьому звіті подано, що сенатори ПІТЕР ДЖ. ҐЕРРІ, із стейту Ровд Айленд, і ЧАРЛЗ Е. ТАВНСЕНД із стейту Мишиґен, внесли у сенаті Конґресу Злучених Держав українські меморіяли, які сенат ухвалив передати до своєї комісії заграничних справ.

Сенатор Ґеррі заявив, що предкладає меморіял, підписаний о. МИРОНОМ ЗАЛІТАЧЕМ І БІЛЬШЕ ГОРОЖАНАМИ З ВУНСАКЕТ, РОВД АЙЛЕНД, а сенатор Тавнсенд заявив, що предкладає меморіял від УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО КОМІТЕТ З ГЕМТРЕМК, МИШЕҐЕН.

В „Конґресовому Рекорді" є видруковане однозвучне домаганнє меморіялів, предложених обома сенаторами.

Се домаганне звучить:

Меморіял відноситься до справи Східної Галичини. В ньому міститься прошенне до правительства Злучених Держав, щоби признало Східну Галичину, разом з північною Буковиною, независимою державою яко Західно-Українську Республіку; щоби правительство Злучених Держав признало законне правительство Західно-Української Республіки, іменно правительство установлене Українською Національною Радою під проводом д-ра Евгена Петрушевича; та щоби правительство Злучених Держав яко один з тимчасових суверенів Східної Галичини, домагалось від Польщі, щоби сейчас опорожнило Східну Галичину.

На другий тиждень дістанемо всі числа „Конґресового Рекорду" теперішньої сесії і подамо, кілько інших сенаторів або конґресменів внесло меморіяли в обох палатах Конґресу.

Крім того подамо звіт про вислані меморіяли і відповіди від сенаторів і конґресменів, які вже досі українські товариства по ріжних місцевостях одержали і нам прислали до поміщення у „Свободі".

Справа Східної Галичини перед міжнародніми аліянтськими зборами.

ВАЖНІ ПОСТАНОВИ РАДИ ЛІҐИ НАРОДІВ ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ, ПЕРЕДАНІ АЛІЯНТСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРІВ.

Польський варшавський дневник „Газета Варшавска" помістила (в ч. 112. з 26. цвітня, 1921) допись від свого кореспондента К. Смогоржевського про справу Східної Галичини, в якій пише:

Справа Східної Галичини, котра дотепер не є розвязана з точки погляду міжнародного права, **може бути кождої хвилі вписана на дневний порядок нарад Конференції Амбасадорів, як лише зажадає одна з чотирох аліянтських держав, репрезентованих на Конференції.** Ліґа Народів переказала вже конференції амбасадорів цілє звідомленне, що відноситься до справи Східної Галичини. 29 українських документів враз з польською нотою, котрій товаришить 7 залучників, а також нотою ґенерального секретаріяту Ліґи дрімає вже в картонах секретаріяту Конференції Амбасадорів у відділі „до полагоди".

Дальше розповідає кореспондент, що Українці вже рік тому задумали звернутись зі своїми зажаленнями до Ліґи Народів. Перший український документ, що домагався від Ліґи Народів порішення про справу статута Східної Галичини, носить дату 28. цвітня, 1920. Опісля пішли інші. Веж 26. січня, 1921, ґенеральний секретар Ліґи Народів сер Ерик Дроммонд виготовив меморіял в справі Східної Галичини. В тім меморіялі представляє він справу Східної Галичини і витягає з неї таке заключенне, що від останнього рішення Найвисшої Ради в тій справі (22. грудня, 1920) **„Східна Галичина находиться фактично в стані окупації"**. Його меморіял кінчився ось-якою заміткою:

До аліянтських та зсоюзнених держав належить взяти під увагу документи, що відносяться до долі мешканців того краю, **тому що ті мешканці не користають навіть з прав меньшости, які були би їм забезпечені, колиб належали до польської републіки.** Рада Ліґи Народів без сумніву схоче звернути увагу урядів аліянтських та зсоюзнених або Конференції Амбасадорів, в котрій є репрезентовані ті уряди, на документи, які їй надіслано.

Далі К. Смогоржевський пише:

І справді Рада Ліґи Народів занялась тою справою на своїй останній сесії в Парижі, на засіданню 23. лютого. Дня 24. лютого Рада приняла в справі Східної Галичини звіт п. Павла Гіманса, котрий низше подаю. **Звертаю увагу читачів на уступи, котрі трикратно зазначую, що Східна Галичина находиться тільки під польською військовою окупацією.**

Ось текст звіту п. Гіманса:

Ліґа Народів.

Положенне населення Східної Галичини.

Звіт зложений п. Гімансом, представником Бельгії. Принятий Радою Ліґи Народів 24. лютого 1921 р.

З меморіялу Секретаріяту Рада Ліґи Народів довідується про характер і розмір справи, о котрий розходиться в справі Східної Галичини.

Під адресою голови Ради Ліґи, а також голови Збору, і вкінці ґенерального секретаріяту, вислано поважну скількість документів, що відносяться до **положення того краю під режимом польської окупації. Ті документи походять від українських організацій, установлених тепер у Відні, Парижі і Ню Йорку.** Головна з тих організацій, Українська Національна Рада Східної Галичини, є переємником льокального уряду, що в 1919 році боровся проти Поляків. Ми не є в змозі видавати судів про вартість тверджень, які обіймають ті документи, ані не можемо переконатися, в якій степені їх автори репрезентують тепірішню думку українського населення в Галичині.

Покликуючись на той короткий зміст їх зажалень, що знаходжу в меморіялі Генерального Секретаріяту. Населенне Східної Галичини, заявляють автори петицій, не може покликуватись для запевнення собі охорони ані на договір про меньшости, підписаний Польщею, бо він може бути примінений тільки в межах польської держави; **ані на постанови проекту мандату, приготованого в 1919 році Мировою Конференцією, тому що той проект понехано;** ані навіть на ґарантії, предвиджені ґаґською конференцією, що відносяться до населення заселяючого землі, котрі находяться під режимом військової окупації, тому що ту конвенцію заключено перед відбудовою Польщі.

Що може, що повинна вчинити Ліґа Народів?

Коли для ствердження правного положення Східної Галичини, що тепер фактично находиться під польською військовою окупацією, — заглянемо до трактату, підписаного в Сан Жермен, то в артикулі 91 читаємо, що **Австрія переказує всі свої права до тої провінції головним аліянтським і зсоюзненим державам, котрі пізнійше мають рішити про її долю.**

Изза недостачі формального і означеного мандату, Польща за згодою головних аліянтських і зсоюзнених держав **заняла і дальше окупує Східну Галичину. Отже до тих держав, що виконують тимчасову суверенну владу над сею територією, належить перевірка всяких зажалень,** в роді тих, котрі до нас спрямовано, також витягненнє з них всяких практичних заключень, які їм видадуться вказаними.

Нашим обовязком є отже передати їм документи, котрі ми одержали. Тому отже прошу Раду згодитися на гадку, яку обіймає меморіял, котрий нам роздано.

Ми повинні звернути на повисші документи увагу головних держав, що підписали трактат в Сан Жермен. Найкрасшим до того способом буде переказати се звідомленнє Конференції Амбасадорів, в котрій є заступлені ті держави, а також переказати наш звіт і нашу резолюцію урядам тих держав, і теж польському урядови.

Крім того польський уряд повідомив мене через п. Ашкеназе, свого представника, що в короткому часі вручить Раді ноту з відповідю на твердження авторів петиції. Належалось би, аби та відповідь була переказана Конференції Амбасадорів з тогосамого титулу, що й инші документи. Треба собі бажати, щоби ту відповідь видруковано і роздано членам Ради.

В місяць по принятю Радою наведеного звіту, Секретаріят Ліґи Народів переслав п. Юліянови Камбонови, голові Конференції Амбасадорів звідомленне в справі Східної Галичини з отсею нотою:

Ліґа Народів.

Женева, 29. марта, 1921.

Пане Президенте:—

Тому що від минулого літа Ліґа Народів одержала поважну скількість документів ріжного походження, що відносяться **до положення Східної Галичини під режимом польської окупації,** Рада Ліґи Народів, зібрана в Парижі дня 24. лютого с. р., застановлялась, що могла би зробити з тими документами. Познадомившись із змістом меморіялу ґенерального секретаря Ліґи Народів з дня 26. січня с. р., згідно з внесеннями звіту п. Гіманса, делеґата Бельгії, постановлено переказати звідомленнє сеї справи Конференції Амбасадорів, в котрій є заступлені головні держави, що підписали договір в Сан Жермен.

Згідно з тою постановою маю честь переслати Вашій Ексцеленції, крім звіту п. Гіманса і в горі згаданого меморіялу, копії 29 документів, які одержала Ліґа Народів і котрі обіймають собою **зажалення проти режиму польської військової окупації в Східній Галичині.** Докладний спис документів, уложений в хронольоґічнім порядку, є долучений до сеї ноти. Окрім того долучую до сеї посилки, згідно з рішенням Ради, копію листу з прилогами, з яким звернувся дня 28. лютого с. р. до Ради Ліґи Народів п. Ашкенази, делеґат польського уряду, у відповідь на закиди проти режиму польської окупації в Східній Галичині.

Маю честь подати до Вашого відома, що згідно з постановою Ради повідомляю про се переказанне уряди держав, заступлених в Конференції Амбасадорів; заразом переказую їм звіт п. Гіманса.

Будьте ласкаві приняти, Пане Президенте, заяви мого поважання,

(підпис) **Анцільотті,**
виконуючий генеральний секретар Ліґи Народів.

Як видно із змісту наведеної ноти,—крім 29 українських документів і ноти Ашкеназе (з 7 залучниками) Ґенеральний Секретаріят Ліґи долучив ще до своєї ноти три залучники: меморіял ґенерального секретаря, звіт п. Гіманса і подрібний спис українських документів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З ДОРОГИ ЖИТЯ

ЧЕРЕЗ ПУСТИНЮ.

Люблю іноді вслухуватись у гомони, що летять з поваленої у війні Німеччини.

Я переконаний, що в цілому світі слухають їх з більшою або меньшою увагою. Бо як донедавна вражав усіх дух німецької гордости і бути, так сьогодня поневолі мусить звернути на себе увагу дух німецького гарту і незломности. Горда, острогами і шаблею побренькуюча Німеччина подалася взад; програла війну на фронтах і поза фронтами. На чергу для прийшла ДРУГА НІМЕЧЧИНА — незломних душ, незахитаної віри, невтомних мозків, жилистих, неструджених рук.

Побіджений німецький нарід не захитався у вірі в своє красше будуче; не похилив голови у зневірі; не опустив бездільно рук. В побідженій державі приборкане війно життє вертає щораз то більше у правильне, природне русло; плуг оре скибу; над містами пливуть хмари фабричних димів; у варстатах духової праці не вгаває робота. Народ мовчить, трудиться з напруженнєм всіх сил і боронить від оборожі, яку на нього хотять вкласти побідники.

Недавно промовляв у німецькому парляменті бувший міністер заграничних справ, СІМОНС.

Над Німеччиною все ще стоїть грізна хмара величезних воєнних відшкодовань. Німецький уряд боронится; бореться; переконує; посилає щораз то нові предложення; кличе посередників.

І говорив Сімонс: „І для насильства є межі, яких ніякий нарід не стерпить. Небезпечно наближатись до сих меж... Я переконаний, що німецький нарід зуміє перетривати теж і санкції. Німецький дух не дасться погнобити. Ми бачили сей дух у Східній Прусії, на Горішньому Шлеску, в Шлєзвиґу і в Тиролі. КОЛИБ НАМ НАВІТЬ СОРОК ЛІТ ДОВЕЛОСЯ ИТИ ПУСТИНЕЮ, ТО ПРЕЦІНЬ КОЛИСЬ УВИЙДЕМО В ОБІТОВАНУ ЗЕМЛЮ СВОБОДИ". Поневолі пригадується давне время люте німецького народу й німецької держави, коли то розбита Наполеоном Німеччина переживала найтяжшу добу; коли в Берліні був ґубернатором французький маршалок, а Фіхте виголошував свої палкі „промови до німецького народу"...

І в нас був Фіхте, що в ґрізну годину кликав:

„ЛЮБІТЬ ЇЇ ВО ВРЕМЯ ЛЮТЕ" — та треба нам сеї віри, гарту і незломности, що була у Фіхтових земляків.

ТИБЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ.

НЕ ДАЙТЕ ХЛІБА БРАТОВИ-КАЛІЦІ!

Чи чули що за партію ревунів?

Іван Бовдур є одним із визначніщих її членів. А визначається він громовим голосом, таким, що перекричить хотьби які збори.

Коли на одній конвенції поставили внесеннє, щоби організація дала запомогу бідним та калікам, що окалічіли в боротьбі за рідний край, Бовдур сам оден підняв такий рев, що і не чути було скавуління гуртка його одноґронників. Коли його товариші пищали: **„Не дати буржуям!", „Проч із жебрацтвом!"** і піднялися виказувати, що хлопські сини Галицької Армії це такі-ж капіталісти як Ракефелер, Морґен і Ротшільди, наш Іван гукав все тільки **„На гак, на гак!"** Те славне „гаканнє" побороло увесь конвенційний гук. Вже і похрипли усі; позамовкали умучені, — тільки Бовдур, наче ерихонська труба, рипів все своє: **„На гак!"** Треба було аж кількох друзяк, щоби загатити той ніяґарський голосопад. Аж три хустинки запхали у рот, заки погасили громове одушевленнє братаревуна.

Може колись який ревунський ґеній-різбар поставить памятник цему „чемпіонови" ревунів. Немов уже бачу у большевицькім пантеоні фіґуру чоловіка з широко-широко роззявленим ротом, до котрого здіймаються три руки, з трома хустинками, — всі три коло самої пащеки героя. Успіду двох держить за ноги, двох за руки. Під усім підписано: „Єдиноборець за новий лад".

Коби який історик взявся списати усі подвиги Івана Бовдура, вийшла би чимала монографія. Де тільки заповідали яке віче, чи збори, на поратунок батьківщини, гурмою лізли ревуни, — а вжеж певне між ними наш герой. Нераз прийшлося потерпіти, то від своїх „буржуїв" то від уніформованих „захисників американського капіталізму". Якби зібрав до купи усю силу, яку вороги зужили, при ріжних оказіях, на здорове лице Івана, то тою силою міг би певне підняти з півтора тони. Але на щастє не було зборів кождої днини. Було досить часу втратити „чорні окуляри"; звернути ніс на пряму дорогу та „пофіксувати" зуби у дентиста.

Та коли згадуємо за ті мучеництва „страстотерпця св. комуни" — вжеж і слід піднести його як побідника.

Бовдурова це виключно заслуга, що розвязано два великі збори, на котрих сотки людий тільки на те зійшлися, щоби зібрати складку на поміч нещасним у далекій вітчині. Його-то рев довів до того, що усі мусіли розійтися; — изза галасу та гуку годі було вести якунебудь нараду.

Не диво, що ті дві „побіди" були наче бальзам на серце Бовдура. Він ними гордився; ними похвалився у чорній годині, коли приходилось вилітати з якоїсь галі „на воздухах" серед акомпанементу копняків та стусанів.

Длячого Бовдур був ревуном і бажав розбити всяке діло, що могло помогти рідному краєви, я не знаю, та, мабуть, і він не міг би сказати, чому. Я міркую, що воно було із ним так, як буває загалом у нашій суспільности. Декілька фраз, заєдно повторюваних у часописі та в гуртку товаришів, стає нашому братови такою дурійкою, що изза неї нічого і не хоче і не годен бачити. Навчать, як сороку, белендіти **„буржуй, пролетар, рабочий клас"** — а нам здається, що вже всю правду і кривду розчовпали до ґрунту.

• • •

Вчера одержав листа від Івана Бовдура. У нім доспівно пише так: **„Скажіть усім, що я був дурень і дурнями є всі, що противляться ратунковій акції у старім краю".**

У довгім письмі переказує 2-ох листів, які дістав від свого батька в Галичині і від брата каліки, — на чужині. Батькови попала до рук газета з Америки, з котрої довідався о названих „подвигах" свого сина. Проте виганьбив у листі, як має бути, та виказав заблудшому, що він сам і стара мати тим тільки й держаться в живих, що одержують поміч з Українського Горожанського Комітету у Львові. А синок і сам не поміг, ще й другим не давав той поратунок складати.

У печальнім листі брат розказує, як у бою з Ляхами втратив обі ноги; як місяцями мучився у шпиталі; та що не має як, изза нахабної Польщі, вертатись до краю. Живе на чужині з підмоги комітету для немічників (інвалідів).

А він, окаянний, проти запомоги, на конвенції та по всіх зборах ревів. А частиною із тих зборів живе його брат, що в боротьбі за волю каліков став...

Бовдурів лист кінчиться тим, що вже весім місяців не робить — захворів був, а відтак безробітте — та просить щоби написали до часописий, щоби люди не вгавали складати запомоги, і щоби лінчували тих, хто стоять на перешкоді помочі старому краеви.

Розуміється, що лінчування годі пропагувати, але просьбу щодо заохоти чиню радо, оголошуючи отсей **факт,** змінивши тільки його прізвище у „Свободі".

Може неоден, заки зачне горлати, подумає, що хто знає, чи не віднимає він хліба від уст власного батька, матері, сестри або брата.

Н.

НАРОДНЯ ДОЛЯ.

Кождий нарід власну долю
Зустрічає з творчих рук
Серед крови, серед болю,
Серед сліз і мук.

Кождий нарід, як дитина,
В крові родиться на світ,
В болях, в муках ясна дитина
Шле йому привіт.

Без устанку, без упину,
Серед праці і терпінь
Нарід змінює тернину
В цвіт для поколінь.

І святі кладе престоли
Серед згарищ і руїн;
По дорозі терне коле,
Кров тече з колін.

І з любови кровю серця
Підливає волі цвіт;
Поростає в дужі перця
Серед довгих літ.

Як дитина власну долю
Зустрічає з дворчих рук
Серед крови, серед болю,
Серед сліз і мук.

Микола Віконський.

НА ПОМІЧ СТУДЕНТАМ.

„Злучений Комітет Помочі Україні", в Нюарку, вислав на руки проф. М. Грушевського $100.00 на поміч українським студентам в Відні.

Василь Кузів, предс.

НАСЛІДКИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ В ВЮНСДОРФІ, В НІМЕЧЧИНІ.

В таборі, в якому поміщуються німецькі біженці з сов. Росії і окраїнних держав розвинули в останньому часі большевицькі агенти енергійну агітацію. Наслідком її було, що отуманені приреченнями на райське життя в сов. Росії Німці на зборах заявили своє бажання повернення до Росії, та вислали делєґацію до большевицького представника В. Коппа для виклопотання перед німецьким урядом дозволу на виїзд. Копп заявив, що німецький уряд не має права їх задержувати, та порадив їм у випадку некорисного полагодження справи з боку німецького уряду відказатися від приняття якоїнебудь праці. Деякі з біженців послухали ради Коппа, а коли адміністрація табору почала видалювати неохочих до праці, біженці зібравшись товпою жадали їх приняття назад до табору. При сьому товпа напала на заступника директора табору, котрий мусів ратувати життя утечою. Привести порядок вдалося тільки більшому відділови поліції.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Товариство Ів. Франка, від. 83 У. Н. С. повідомляє що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о 2. годині попол. в неділю, дня 22. мая с. р. в галі Українських Американських Горожан під ч. 822 Норт Френклин стріт. Проситься членів, щоби кождий явився на мітинґу. Неявившийся член заплатить кари 25 цнт., урядник 1 дол. — С. Чорномаз, секретар.

ГЛЕСТЕНБОРІ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138 У. Н. С. повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о 2. годині попол. в неділю, дня 5. червня с. р. в галі брата І. Дзядика під ч. 123½ Ок стріт. Проситься всіх членів явитись на мітинґу, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кари 50 цнт., урядник 1 дол. — С. Конікевич, предс.; В. Блажейовський, секр.

ВАШИНҐТОН, ПА. Товариство ім. Т. Шевченка, від 240 У. Н. С. повідомляє, що мітинґ товариства відбудесь о 1. годині попол., дня 22. мая в галі І. Хухра на Van Voorhis, Pa. Подається до відома членам, що се є піврічний мітинґ. Всі члени мають явитись на мітинґу. Неявившийся член буде караний. — М. Звірик, предс.; І. Хухра, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300 У. Н. С. повідомляє, що звичайний мітинґ товариства відбудесь о 1. годині попол. в неділю, дня 22. мая в галі де звичайно. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. — В. Горзальський, предс.; А. Яцинич, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 245 У. Н. С. повідомляє, що мітинґ товариства відбудесь о 2. годині попол. в неділю, дня 22. мая в галі церковній під ч. 18 Вудленд стр. Конче проситься бути всіх членів, бо є важні справи. — М. Скоропад, пр.; О. Собчак, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. С. повідомляє, що звичайний мітинґ товариства відбудесь о 2. годині попол. дня 22. мая с. р. в галі церковній при Годсон Евеню. На порядку нарад вирівнанне вкладок і другі важні справи. — Н. Пасвак, пр.; К. Шевчук, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342 У. Н. С. повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о 1. годині попол в неділю, дня 22. мая в галі церковній під ч. 645 Розевелт Евеню. Проситься всіх членів явитись на мітинґу, бо є важні справи до полагодження. Члени довгуючі мають вирівнати свої вкладки. — П. Плавущак, предс.; І. Маркович, секр.

МЕКАДУ, ПА. Товариство Сошествія св. Духа, від. 7 У. Н. С. повідомляє, що чвертьрічний мітинґ товариства відбудесь о 7. годині вечером в суботу, дня 21. мая с. р. в галі церковній при Вест Блейн стріт. На порядку нарад важна справа до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., урядник 1 дол. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ПИТСБУРҐ, ПА. Братство св. Івана Хрестителя, від. 96 У. Н. С. повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о 2. годині попол. в неділю, дня 22. мая с. р. в галі церковній при 7 Карсон стріт. На порядку нарад справи важні до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., урядник 1 дол. — В Дрвани, предс.; С. Войтович, секр.

ВИЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223 У. Н. С. повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 3. годині попол. в неділю, дня 22 мая, 1921, в галі церковній під ч. 635 Норт Ривер стріт. Проситься, щоби всі члени прибули на мітинґ, бо є важні справи. Неявившийся член заплатить кару після статута. — І. Виник, пр.; Г. Гулька, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 У. Н. С. повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о 7.30 годині вечером в середу, дня 25. мая с. р. в галі церковній при Ірі і Робі стрітс. На порядку нарад важні справи до полагодження, як справа балю, що відбудеться дня 29. мая, 1921. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., урядник 1 дол. — Н. Четвінський, предс.; Т. Кухар, секр.

ВИЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99 У. Н. С. повідомляє, що мітинґ товариства відбудесь о 1. годині пополудни, дня 22. мая, в галі церковній при 635 Ривер стріт. На порядку нарад буде справа Молодечого відділу і вибір комітету до балю. — Н. Рутко, предс.; П. Лавний, секр.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

SO. BETHLEHEM, PA.

Товариство ім. Св. Дмитрія, від. 288 У. Н. С., устроює **БАЛЬ в суботу, дня 28. мая с. р.,** в гали Українській під ч. 325 Carbon St. (Heights). На сім бали буде приґравати гарна Укр. Банда і також будуть подрібні виґравки для дітий. Отже просимо всіх своїх членів, щоби явилися на сей баль всі як один. Котрий член не прийде, то заплатить кари $1.00, а урядник $2.00. Таксамо просимо всіх поблизьких Українців, щоби прийшли на сей баль. За добру забаву ручить 18і21

БАЛЕВИЙ КОМІТЕТ ТОВАРИСТВА:
Н. Верета, предс.; **О. Періг,** секр.;
В. Даньчук, касієр.

СПОМИНИ УКРАЇНСЬКОГО ХЛОПЦЯ З НАЇЗДУ ПОЛЯКІВ НА ВКРАЇНУ 1920-ГО РОКУ.

Подали: **Я. Вільшенко і М. Ценовенко.**

(6)

ОСМИЙ РОЗДІЛ.

БОРОТЬБА В СТЕПУ.

Що нам дальше робити? Чи розтаборитися на нічліг, чи не зважати на змучення, а йти дальше під покривом ночі. Коли ми так нараджувалися, почали нараз брехати наші собаки. Чогож вони брешуть? Ось гень на виднокрузі маячіли постаті жовнірів на конях.

— Поляки! — викликнуло нараз кількох.

— Тікаймо! — кричали жінки. Та годі було тікати: ми не могли знати скільки там може бути Поляків... Ануж є там більший відділ війска. Зрештою, як нам було тікати з дітьми і жінками з возами запряженими волами, а навантаженими таким тягаром — перед вояками на конях?! Колиж Поляків не багато, то можемо боронитися. Крім Карпенка, що мав дві рушниці, ці селяне зі сплюндрованого села всі мали оружє, а навіть був у їх скоростріл на возі.

— В розстрільну! — приказав коротко учитель. — А ви, баби з дітьми, хороніться, де котра може.

Розсипалися в розстрільну трохи попереду попід горб і в високій траві. Я лежав біля коваля Карпенка. Він дав мені свою другу рушницю. Зі завзятих грізних лиць видно було, що ніхто не боявся смерти — радше боялися, щоби живими не попастися Ляхам у руки.

Спочатку не знали ми, що за ціль мають Поляки. Їх кількох що хвилі підїздило кілька кроків і назад завертали. Може вони хотіли нас так змилити, щоби тимчасом більший відділ заскочив нас ззаду. А може не довіряли нам, таксамо як і ми їм. Вкінци рішилися: чвалом пустилися проти нас.

— Стрілай! — викликнув учитель. Гукнув вистріл. Наші стріляли наче муштровані вояки. Кількох Поляків, що загналися за далеко, звалилися з коней. Наш скоростріл іще зовсім мовчав.

Ця невдача відібрала їх товаришам перший запал. Завернули назад. Та не на довго. Тому, що на конях видно було їх уже з далека, хотіли тепер наступити пішки. І справді ми запримітили їх тепер щойно тоді, як були вже досить близко нас. Але ми не дали їм навіть часу до вистрілу. Привитав їх на скоростріл, привитали кріси! Цього, щоби в нас був скоростріл, Поляки не сподівалися. Лягло їх дуже багато. Мусіли відступати. Наші за ними в погоню. Що кілька кроків припадали в траву й сікли втікаючих Ляхів. Відійшла їм мабуть охота щераз наступати...

Тепер у нас не було вже двох думок, чи маємо тут ночувати. Ці недобитки Поляків над раном могли знову відвідати нас, але тоді вже певно з великою силою і певно не без скорострілів як ось тепер. Ми зараз таки рушили в дорогу. Йшли цілу ніч. Світив місяць. Ще дві три години й показалися доми передмістя. Заки дійшли ми до самого міста, стрінули ми ще один відділ утікачів. Мущини в цьому відділі були також зоружені.

Перед самим містом побачили ми якихсь людей. Це міщане, чоловіки, жінки і діти до місяцевого світла працювали над укріпленням міста: копали окопи. В місті майже ніхто з нас не міг найти нічлегу, бо всі доми були вже переповнені иншими вікачами; цеж була тепла літна ніч. І ми не самі були на дворі. Майже всі міщане увихалися по улицям міста, готовилися до оборони. Крані доми були обсаджені відділами повстанців. Від повстанців дізналися ми, що вони дістали приказ боронити місто разом з міщанами до останньої хвилі.

Ще не довго були ми в місті, коли нараз серед темряви роздалися крики:

— Поляки! Поляки!

І дійсно, геть за передмістям чути було поодинокі вистріли. Все побігло до оборонних ліній. Та показалося, що нема ніякої небезпеки. Не був це ніякий відділ, тільки польська стежа з кількох їздців. Вони загналися аж туди, щоби вивідатися щось про наше положення. Та коли переконалися, що ми вже з далека запримітили їх — завернули зараз назад.

(Далі буде).